

Monumentnummer*: 524171

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 5 juli 2004
Kadaster deel/nr: 11327/190

Monumentnaam**

Administratiegebouw

Complexnummer

524169

Complexnaam

Psych. ziekenhuis Duin en Bosch

Woonplaats*

Castricum

Gemeente*

Castricum

Provincie*

Noord-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Oude Parklaan	111		1901 ZZ	Castricum		
Oude Parklaan	121			Castricum		

Kadastrale gemeente*

CASTRICUM

Sectie*

D

Kad. object*

1530

Appartement

Grondperceel

Rijksmonumentomschrijving**

Inleiding

HOOFDGEBOUW uit 1905-1909, deel uitmakend van het ziekenhuiscomplex Duin en Bosch. Het in het centrum van het terrein gesitueerde hoofdgebouw bestaat uit een voor- en een achtergebouw. Het voorgebouw doet nog steeds dienst als administratiegebouw en ook het achtergebouw heeft zijn oorspronkelijke functie van centrale keuken en magazijn behouden. In het tot kantoorruimte verbouwde hoge gedeelte van het achtergebouw waren op de eerste en tweede verdieping slaapkamers voor het mannelijk respectievelijk vrouwelijk dienstpersoneel. Aanvankelijk bevonden zich ook in het administratiegebouw een aantal slaapkamers voor inwonend personeel. Het hoofdgebouw had oorspronkelijk een opvallende kleurstelling: het stijl- en regelwerk van het vakwerk was geel geverfd, de tussenliggende vlakken waren wit en de vensters rood.

N.B. De latere aanbouwen rond het hoofdgebouw maken geen deel uit van de bescherming.

Omschrijving

Op nagenoeg H-vormig grondplan gebouwd pand bestaande uit twee hoofdvolumes: een langwerpig voorgebouw en tegen de achtergevel hiervan een ongeveer T-vormig achtergebouw. Het voorgebouw heeft een hoogte van twee bouwlagen onder een samengesteld dak. Het achtergebouw is samengesteld uit een L-vormig keukengedeelte van één bouwlaag onder twee schilddaken met lichtkap en uit drie rechthoekige volumes van één, twee of drie bouwlagen met zadeldak. Alle daken zijn gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen en voorzien van een overstek op gesneden klossen. De buitengevels zijn tot de eerste verdieping, de zolderverdieping of de wisseldorpels van de verdiepingervensters opgetrokken in bruinrode machinale waalsteen in kruisverband met snijvoeg, en daarboven gepleisterd en/of uitgevoerd in vakwerk. De vensters hebben hardstenen lekdorpels. Verder is onder meer hardsteen toegepast voor de aanzetten van de strekken boven de vensters in het voorgebouw.

De 80 meter lange voorgevel (ZO) van het voorgebouw kent een symmetrische opzet met een brede en verhoogde middenrisaliet met klokkentoren en twee vleugels die eindigen in een hoekrisaliet met insnijdend zadeldak. Tegen de buitenzijde van beide hoekrisalieten sluit een risalerend rechthoekig bouwdeel aan van één bouwlaag onder een zadeldak met wolfeind en de noklijn evenwijdig aan de weg. De tussendorpels van vrijwel alle vensters in de voorgevel worden geflankeerd door hardstenen sierblokken. De middenrisaliet is tot aan de zolder uitgevoerd in schoonmetselwerk afgewisseld met hardstenen banden ter hoogte van de vensterdorpels. Zowel op de parterre als de verdieping bevindt zich links en rechts en tweetal vensters met vierruits bovenlicht. De hoofdingang in het midden heeft een drieruits bovenlicht en ter weerszijden een venster met bovenlicht. Boven de ingang is een brede hardstenen gevelsteen aangebracht waarop de functie van het gebouw: "ADMINISTRATIEGEBOUW". Deze gevelsteen draagt twee smalle vensters met vierruits bovenlicht waartussen een tweedelig venster met twee dito bovenlichten. Boven deze drie vensters bevindt zich een vergelijkbare hardstenen gevelsteen met de naam "DUIN en BOSCH". De middenrisaliet is boven de eerste verdieping uitgevoerd als een topgevel van vakwerk waarin drie zoldervensters: links en rechts een venster met tweeruits bovenlicht en in het midden twee door dito vensters geflankeerde gekoppelde ramen met vierruits bovenlicht. Boven dit vierdelige zoldervenster bevindt zich een geschoorde hijsbalk (waaraan reeds vóór de tweede wereldoorlog een vlaggenmast bevestigd is). De vierkante klokkentoren op het dak van de middenrisaliet heeft een gemetselde en in doorsnede vierkante onderbouw met in beide zijkanten twee vensters en bovenaan elke zijde een topgevel van vakwerk waarin een galmgat. Op deze onderbouw rust een kleiner vierkant dat eveneens uitgevoerd is in vakwerk en aan alle vier kanten een wijzerplaat heeft. Het torendak hierboven bestaat uit een ingesnoerde vierzijdige leigedekte spits met een ruim overstek op geprofileerde klossen. De spits wordt bekroond door een windvaan waarin de initialen van de naam van het ziekenhuis zijn uitgespaard. De vleugels ter weerszijden van de middenrisaliet zijn ter hoogte van de eerste verdieping gepleisterd. Halverwege hebben de zijvleugels op beide bouwlagen een kruisvenster met vierruits bovenlichten, en naast de middenrisaliet een tweetal dito vensters. Verder telt elke bouwlaag drie deuren (parterre) of vensters (1e verd.) met zesruits bovenlicht en ter weerszijden een smal venster met vierruits bovenlicht. De in schoonmetselwerk uitgevoerde strekken van de verdiepingervensters contrasteren met het pleisterwerk. Halverwege het dakvlak boven de zijvleugels staat een grote dakkapel voorzien van drie gekoppelde vierruits ramen waarboven een vertikaal beschot en een zadeldak met overstek. Ter weerszijden van beide dakkapellen bevindt zich een kleine driehoekige dakkapel (de rechter is verdwenen). De als topgevel uitgevoerde hoekrisalieten zijn op beide bouwlagen voorzien van een tweetal kruisvensters met vierruits bovenlichten. Middenboven bevinden zich twee gekoppelde vierruits zolderraampjes. De hoekrisalieten hebben de overgang van baksteen naar vakwerk ter hoogte van de

wisseldorpels van de verdiepingsvensters. Het baksteen wordt verlevendigd door banden van hardsteen ter hoogte van de vensterdorpels. In de tegen de hoekrisalieten aansluitende risalerende laagbouwen bevinden zich merendeels hoge kruisvensters met zesruits bovenlichten. Het bovenste gedeelte van de laagbouwen is niet uitgevoerd in vakwerk maar gepleisterd. De achtergevel (NW) van het voorgebouw wordt geleed door vijf sterk geprononceerde risalieten en vier tussenliggende gevelvlakken. De middelste en buitenste risalieten hebben een topgevel met zadeldak, de twee tussenliggende risalieten worden beëindigd door twee gekoppelde topgevels waarachter dito zadeldaken. De middenrisaliet komt het meest naar voren en is tot aan de zolder uitgevoerd in schoonmetselwerk en daarboven in vakwerk. De begane grond van de middenrisaliet staat door middel van een klein tussenlid in verbinding met de keuken van het achtergebouw. In de middenrisaliet bevinden zich twee grote vierdelige vensters ter hoogte van de achterliggende trapbordessen. De vier overige risalieten variëren in breedte, diepte en in het aantal vensters. Bij deze risalieten bevindt de overgang tussen baksteen en vakwerk zich ter hoogte van de wisseldorpels van de verdiepingsvensters. De zijgevels van de vijf risalieten zijn gesloten of voorzien van enkele smalle vensters. De vier tussenliggende gevelvlakken van de achtergevel zijn ter hoogte van de eerste verdieping gepleisterd en merendeels voorzien van kruisvensters met vierruits bovenlichten en strekken van rode baksteen. De circa 55 meter lange noordwestgevel van het achtergebouw is samengesteld uit drie rechthoekige bouwvolumes met zadeldak: een langgerekt middenvolume van drie bouwlagen, in het verlengde hiervan links een korter en breder magazijngedeelte van twee bouwlagen, en rechts een dwarsgeplaatst volume van één bouwlaag. Zowel het hoge middenvolume als het linker volume heeft de noklijn evenwijdig aan de achtergevel en is tot aan de wisseldorpels van de (1e) verdiepingsvensters uitgevoerd in schoonmetselwerk. Het linker volume is hierboven uitgevoerd in vakwerk, het middenvolume gepleisterd en bovenlangs bekleed met onderaan gepunte verticale delen. Het middenvolume telt op beide verdiepingen negen T-vensters met drieruits bovenlicht en heeft zowel links als rechts ter hoogte van de achterliggende trapbordessen twee gekoppelde vensters. Op het dakvlak boven het middenvolume staat halverwege een driehoekige dakkapel als genoemd. Het linker volume is zowel op de begane grond als de eerste verdieping voorzien van enkele paarsgewijs geplaatste vensters van geringe grootte. Rechts bevinden zich boven de begane grond twee driedelige vensters boven elkaar. Het dakoverstek boven het linker volume wordt onderbroken door twee brede dakopbouwen voorzien van een topgevel en twee gekoppelde zoldervensters. In de topgevel van het rechter volume bevinden zich twee dito vensters (de overige vensters in deze naar achteren verlengde laagbouw zijn niet oorspronkelijk). De kopse noordoostgevel van het magazijngedeelte heeft in het midden van de begane grond en de zolderverdieping een dubbele paneeldeur met bovenin elke deurhelft een zes- (parterre) of vierruits (zolder) raam. Boven de door kleine zijlichten geflankeerde zolderdeur bevindt zich een hijsbalk. De overgang van baksteen naar vakwerk bevindt zich halverwege de eerste verdieping. Het bovenste gedeelte van de gevel is bekleed met een getrapt beschot van onderaan gepunte verticale delen. De achtergevel (ZO) van het bij benadering T-vormige achtergebouw is weinig representatief en bestaat merendeels uit lage risalerende volumes van verschillende grootte. De twee lichtkappen op de schilddaken van de centrale keuken hebben glazen jaloezieën in de langswanden, gekoppelde ramen in de kopse zijden en een glazen zadeldak. Van de hoge ronde schoorsteen tussen beide schilddaken resteert de vierkante basis. De overgang van vierkant naar rond is uitgevoerd in hardsteen. De zuidoostgevel van het hoge bouwvolume is nagenoeg identiek aan de noordwestgevel, alleen zijn hier de vensters van de trappenhuizen kleiner.

Het INTERIEUR van het administratiegebouw is nog gedeeltelijk oorspronkelijk en onder meer voorzien van een vestibule overwelfd door troggewelfjes van geglazuurde baksteen (thans aan het oog onttrokken), een centrale hal waarin een keizerstrap met granito trapbordessen, hardstenen treden en een op ijzeren spijlen rustende houten

handlijst, op beide bouwlagen een middengang van waaruit deels nog originele paneeldeuren toegang geven tot de aangrenzende vertrekken, en bovenaan de genoemde trap een door een getoogd stucplafond overwelfde ruimte waarin vier paneeldeuren leiden naar de zolders en de klokkentoren. Onderin de laatste staat een door B. Eijsbouts te Asten geleverd uurwerk uit de bouwtijd. De huidige uit 1984 daterende luidklok heeft dezelfde zwaarte (70 kilo) en toonhoogte (ges) als de oorspronkelijke klok die in de tweede wereldoorlog geroofd is. In het hoge volume van het achtergebouw bevindt zich aan beide uiteinden een trappenhuis voorzien van granito bordesvloeren en een hardstenen bordestrap waarlangs een ijzeren leuning met eikenhouten handlijst. Het onderkelderde magazijngedeelte rechtsachter heeft een vergelijkbaar trappenhuis en een brede gemetselde keldertrap van rode baksteen. De kelder wordt overwelfd door op ijzeren balken rustende troggewelfjes. Zowel de verdiepings- als zoldervloer van het magazijn rust op vier ijzeren dwarsbalken (H-profiel) die elk halverwege ondersteund wordt door een ijzeren zuil. Boven het keukengedeelte bevinden zich twee ziende kappen met verhoogde lichtkap. De door trekstangen versterkte spanten van beide kappen zijn ingelaten in korte muurstijlen waaronder hardstenen consoles. De overige kappen van het hoofdgebouw zijn uitgevoerd als met brede delen beschoten gordingenkappen.

Waardering

Het hoofdgebouw met bijbehorend interieur is van algemeen belang als historisch-functioneel hoofdonderdeel van het ziekenhuiscomplex Duin en Bosch en als gaaf bewaard voorbeeld van inrichtingsarchitectuur uit het eerste decennium van de 20ste eeuw, opgetrokken in een door Rationalisme en Chalet-stijl beïnvloede bouwtrant. Vanwege de ensemblewaarde en de situering van het gebouw in het centrum van het complex.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Handel en kantoor	Administratiegebouw
Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen	Opslag	Magazijn